

FIȘA DISCIPLINEI

Istoria limbii maghiare I

Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2. Facultatea	Facultatea de Litere
1.3. Departamentul	Departamentul de Limba Maghiară și Lingvistică Generală
1.4. Domeniul de studii	Limbă și literatură
1.5. Ciclu de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Limba și literatura maghiară
1.7. Forma de învățământ	Zi

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Istoria limbii maghiare I				Codul disciplinei		LLM3024			
2.2. Titularul activităților de curs			conf. dr. Fazakas Emese								
2.3. Titularul activităților de seminar			conf. dr. Fazakas Emese								
2.4. Anul de studiu		2	2.5. Semestrul		3	2.6. Tipul de evaluare		E	2.7. Regimul disciplinei		DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					25
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					30
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					45
Tutoriat (consiliere profesională)					10
Examinări					2
Alte activități					
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				112	
3.8. Total ore pe semestru				154	
3.9. Numărul de credite				6	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	
4.2. de competențe	

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	proiector, calculator
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	proiector, calculator, boxe pentru materiale audio, xerocopii

6. Competențele specifice acumulate¹

Competențe profesionale/esențiale	<ul style="list-style-type: none"> C3.1. Descrierea sincronică și diacronică a fenomenului lingvistic al limbii materne – definirea și exemplificarea conceptelor, domeniilor și metodelor lingvistice de bază, a structurii și funcționării limbii materne în sincronie și diacronie C3.2. Explicarea și interpretarea realității lingvistice contemporane și explicarea principalelor linii de evoluție a limbii materne, a diferențelor dintre normă și uz C3.5. Elaborarea unor proiecte profesionale în domeniul limbii materne pornind de la principiile studiului diacronic al acesteia
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> CT2. Relaționarea în echipă, comunicarea interpersonală și asumarea de roluri specifice

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> Analiza datelor istorice a limbii materne și folosirea metodelor comparative
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> Fenomenele istorice ale limbii care determină schimbarea, dezvoltarea limbilor; se pune accent nu numai pe tendințele generale și specifice ale dezvoltării unei limbi, ci și pe aceea care determină schimbările lingvistice viitoare Scopul seminariilor este de a familiariza studenții cu bazele lingvisticii diacronice. Astfel se analizează texte din diferite perioade

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
----------	-------------------	------------

¹ Se poate opta pentru competențe sau pentru rezultatele învățării, respectiv pentru ambele. În cazul în care se alege o singură variantă, se va șterge tabelul aferent celeilalte opțiuni, iar opțiunea păstrată va fi numerotată cu 6.

1. Introducere: ce este istoria limbii, legătura între sincronie și diacronie, perioadele limbii maghiare; sursele lingvisticii diacronice	metodă frontală combinată cu metodă de dialog	
2. Metodele folosite în cercetarea diacronică și legătura dintre lingvistica diacronică și alte domenii științifice	metodă frontală combinată cu metodă de dialog	
3. Istoria ortografiei maghiare (probleme generale; ortografia în Evul mediu)	metodă frontală combinată cu metodă de dialog	
4. Istoria ortografiei maghiare: dezvoltarea ortografiei de la Evul Mediu până în zilele noastre	metodă frontală combinată cu metodă de dialog	lucrare
5. Problematika generală a tendințelor de schimbare lingvistică (tradiție și noutate, tipurile tendințelor de schimbare, răspândirea schimbărilor)	metodă frontală combinată cu metodă de dialog	
6. Motivele și scopul tendințelor de schimbare (caracteristicile generale ale motivelor și scopului tendințelor de schimbare; rolul limbilor străine în dezvoltarea limbilor – probleme generale)	metodă frontală combinată cu metodă de dialog	
7. Motivele și scopul tendințelor de schimbare (influența limbilor străine reflectată în sistemul limbii)	metodă frontală combinată cu metodă de dialog	
8. Motivele și scopul tendințelor de schimbare: rolul sistemului limbii în dezvoltarea limbilor (limba vorbită ca motiv intern; analogia; omonimia; contaminare de formă și sens)	metodă frontală combinată cu metodă de dialog	
9. Motivele și scopul tendințelor de schimbare: eficiența comunicării (aspirație spre eficientizarea comunicării; estetică lingvistică, delectare și stărnirea curiozității)	metodă frontală combinată cu metodă de dialog	
10. Motivele și scopul tendințelor de schimbare (rolul economiei lingvistice)	metodă frontală combinată cu metodă de dialog	
11. Fonetica istorică: concepte și fenomene generale; tipurile de schimbare fonetică și motivele lor; istoria sistemului consoanelor în Evul Mediu	metodă frontală combinată cu metodă de dialog	
12. Fonetica istorică: istoria sistemului consoanelor (schimbări asociative, schimbări specifice limbii maghiare); istoria sistemului vocalelor (vocalele scurte)	metodă frontală combinată cu metodă de dialog	
13. Fonetica istorică: schimbarea sistemului diftongilor și istoria sistemului vocalelor lungi;	metodă frontală combinată cu metodă de dialog	
14. Cele mai importante fenomene, concepte ale lingvisticii diacronice, pregătirea examenului	metodă frontală combinată cu metodă de dialog	
Bibliografie Benkő Loránd: <i>A történeti nyelvtudomány alapjai</i> . Bp., 1988. Fazakas Emese: <i>Bevezetés az általános és magyar nyelvtörténetbe</i> . Egyetemi Műhely Kiadó, Kolozsvár, 2017. Fazakas Emese: <i>A magyar nyelv kis történeti nyelvtana</i> . Egyetemi Műhely Kiadó, Kolozsvár, 2008. Kiss Jenő, Pusztai Ferenc (szerk.): <i>A magyar nyelvtörténet kézikönyve</i> . Tinta könyvkiadó, Budapest, 2018. D. Máta Mária: <i>Nyelviünk élete</i> . Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp., 1994.		

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
<p>1. Istoria limbii maghiare și istoria culturii maghiare – arborele genealogic al limbii maghiare</p> <p>Fancsali Éva 2010. A finnugor nyelvrokonság megjelenése tankönyveinkben. <i>Hungarológiai Évkönyv</i> 10: 146–158. http://epa.oszk.hu/02200/02287/00010/pdf/Hungarologiai_Ev_konyv_10_146-158.pdf</p> <p>Fejes László 2011. Néprokonság = nyelvrokonság? <i>Nyelv és Tudomány</i>. https://www.nyest.hu/renhirek/nyelvrokonsag-neprokonsag</p> <p>Fejes László 2011. Néprokonság = kulturális rokonság? <i>Nyelv és Tudomány</i>. https://www.nyest.hu/renhirek/neprokonsag-kulturalis-rokonsag</p> <p>Fejes László 2011. A magyar finnugrisztika története és mai állapota. <i>Nyelv és Tudomány</i>. https://www.nyest.hu/renhirek/a-magyar-finnugrisztika-tortenete-es-mai-allapota</p> <p>Fejes László 2012. A magyar nyelv előtörténete – Pusztai János szerint. <i>Nyelv és Tudomány</i> https://www.nyest.hu/renhirek/a-magyar-nyelv-elotortenete-pusztai-janos-szerint</p> <p>Fejes László 2014. Nem ilyen családfát akartam. <i>Nyelv és Tudomány</i> https://www.nyest.hu/renhirek/nem-ilyen-csaladfat-akartam</p> <p>Klima László <i>Az uráli őshaza kutatásának története</i>. http://finnugor.elte.hu/tortenelem/ostortenet/oshazakut.htm</p> <p>Zegernyei 2012 A finnugor őshaza Pusztai János szerint. <i>Nyelv és Tudomány</i> https://www.nyest.hu/renhirek/a-finnugor-oshaza-pusztai-janos-szerint</p> <p>***Az uráli és finnugor őshazaelméletek. http://multunk.com/index.php?title=Az_urali_es_finnugor_oshazaelmek</p>		
2. Termonológii – analiză de text – texte dintr-o carte de medicină din secolul 16. scris de Lencsés György XVI.	közös elemzés	
3. Citirea și analiza unui text de Heltai Gáspár (sec. 16)	közös elemzés	
4. Citirea și analiza unui text: testamentul lui Ródi Cseh István (1507)	közös elemzés	
<p>5. Istoria limbii maghiare și istoria culturii maghiare – împrumutări din limba română în limbajul vorbit pe teritoriul Transilvaniei în secolele 16–18.</p> <p>Bakos Ferenc 1982. <i>A magyar szókészlet román elemeinek története</i>. Akadémiai Kiadó, Budapest.</p> <p>Bakos Ferenc 1989. A magyar szókészlet román elemei. In: Balázs János (szerk.): <i>Nyelviünk a Duna-tájon</i>. Tankönyvkiadó, Budapest, pp. 47–94.</p> <p>Fazakas Emese 2015. Interferenciajelenségek régi magyar szövegekben. In: Forgács Tamás – Németh Miklós – Sinkovics Balázs (szerk.): <i>A nyelvtörténeti kutatások újabb eredményei VIII</i>. Szegedi Tudományegyetem, BTK, Magyar Nyelvészeti Tanszék, Szeged. pp. 45–55.</p>	vita – a kiadott szakirodalom megbeszélése	

Fazakas Emese 2017. <i>Bevezetés az általános és magyar nyelvtörténetbe.</i> Egyetemi Műhely Kiadó, Kolozsvár. pp. 109; 113; 114; 115; 117; 209–210; 217–219.		
6. Istoria limbii maghiare și istoria culturii maghiare – schimbarea realității înconjurătoare și reflectarea acestei schimbări în limbă D. Máta Mária 1994. <i>Nyelviünk élete.</i> Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp., pp. 88–110. Fazakas Emese 2015. Főúri (és nemcsak) zenészek és hangszereik az erdélyi régiségben. In: Gaál Zsuzsanna, Klippel Rita, Tóth Eszter (szerk.): <i>Nyelvészet, művészet, hatalom.</i> Szegedi Egyetemi Kiadó – Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó, Szeged. pp. 153–160. Fazakas Emese 2015. Zenéhez kapcsolódó kifejezések a 16–18. századi Erdélyben. In: Veress Károly (szerk.): <i>Ritmus és ismétlés. Interdiszciplináris párbeszéd 3.</i> Egyetemi Műhely Kiadó, Kolozsvár. pp. 21–30.	vita – a kiadott szakirodalom megbeszélése	
7. Citirea și analiza primului text scris în limba maghiară: Halotti Beszéd (sec. 12)	közös elemzés	
Bibliografie Kiss Jenő, Pusztai Ferenc (szerk.): <i>Magyar nyelvtörténet.</i> Osiris, Budapest, 2003. Kiss Jenő, Pusztai Ferenc (szerk.): <i>A magyar nyelvtörténet kézikönyve.</i> Tinta könyvkiadó, Budapest, 2018. Madas Edit: „Látjátok feleim ...”: magyar nyelvemlékek a kezdetektől a 16. század elejéig. OSzK, Budapest, 2009. D. Máta Mária: <i>Nyelviünk élete.</i> Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1994. Szathmári István: <i>Régi nyelvtanaink és egységesülő irodalmi nyelvünk.</i> Akadémiai Kiadó, Budapest, 1964.		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

<p>În conformitate cu standardele ARACIS, departamentul are o colaborare continuă cu reprezentanții mediului socio-economic și profesional, mai ales cu Inspectoratul Școlar Județean.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vezi fișele disciplinelor de la Universitatea din Budapesta (ELTE), Szeged și Debrecen (Ungaria)
---

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
----------------	---------------------------	-------------------------	------------------------------

10.4 Curs	Texte cu structură logică, coerentă, folosirea adecvată a conceptelor, cunoașterea fenomenelor În cursul semestrului studenții vor avea de pregătit 3 teme de casă. La fiecare temă nota minimă obținută este 5. La sfârșitul semestrului fiecare student primește un text pe care-l analizează după criteriile stabilite la curs.	3 lucrări în timpul semestrului (75%) 1 lucrare pregătită acasă, prezentată oral la sfârșitul semestrului (25%)	70%
10.5 Seminar/laborator	Studenții participă activ la seminarii	participare activă la seminarii (100%)	30%
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none"> folosirea adecvată a conceptelor, cunoașterea fenomenelor la fiecare lucrare, test minim 5			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)²

Data completării:
24.01.2025

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

² Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu *Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic*, se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru *Dezvoltare durabilă* - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică".

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 31
400202, Cluj-Napoca
<https://lett.ubbcluj.ro>

Data avizării în departament:
30.01.2025

Semnătura directorului de departament

Bens" AH/19

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului